

המוסד לביטוח לאומי

זכויות משפחה חד-הורית בביטוח הלאומי

תוכן החוברת

2	1. מבוא
3	2. מילון מונחים
6	3. ביטוח אמהות - קצבאות הקשורות להריון, לידה ואשפוז
10	4. ביטוח ילדים - קצבת ילדים, מענק לימודים
15	5. גמלה להבטחת הכנסה
19	6. דמי מזונות
25	7. שיקום מקצועי לאלמנות ולאמנים
28	8. ביטוח נפגעי תאונות
30	9. ביטוח נכות - קצבת נכות, שירותים מיוחדים לנכים קשים
32	10. גמלת תלויים לאלמנות ולאמנים שבן זוגם נפטר עקב תאונת עבודה
37	11. ביטוח שאירים - קצבת שאירים לאלמנות ולאמנים
42	12. תגמולים למשפחות הנספים בפעולות איבה
45	13. תגמולים לילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה
47	14. חובת תשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות
49	15. משרדי ממשלה הנותנים הטבות זכויות למשפחות חד-הוריות
51	16. ערעור על החלטות המוסד
53	17. סניפי המוסד לביטוח לאומי

בשנת 1992 התקבל חוק משפחות חד-הוריות. החוק הביא לתיקוני חקיקה בחוק הביטוח הלאומי ובחוקים אחרים, כגון חוק הבטחת הכנסה והחוק לצמצום ממדי העוני. תיקוני חקיקה אלו באו כדי לשפר את מעמדן הזכויותיהן של המשפחות החד-הוריות ולהגדיל את הקצבאות המגיעות להן, כדי להרחיקן ממעגל העוני.

המוסד לביטוח לאומי נוטל חלק נכבד במשימה זו. תפקידו העיקרי של המוסד לביטוח לאומי הוא להבטיח אמצעי מחיה לתושבי ישראל שאינם מסוגלים להתפרנס למחייתם מסיבות שונות. בין היתר משלם המוסד לביטוח לאומי קצבאות למשפחות החד-הוריות: אלמנות, אלמנים, גרושות, גרושים, עגונות ומעוכבות גט, נפרדות ואמהות לא-נשואות, שבהחזקתן ילד, ושנמצאו זכאים לקצבאות על-פי החוק. נוסף על הקצבאות בכסף, נותן הביטוח הלאומי גם שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים ולא למנות.

חוברת זו מביאה לידיעתכן, המשפחות החד-הוריות את המידע הנחוץ לשם מיצוי זכויותיכן בביטוח הלאומי. לפני פירוט הזכויות, לנוחותכם, ערכנו כעין "מילון מונחים" המבאר את משמעויות המונחים הרלוונטיים, כפי שהם מופיעים בנוסח המקורי בחוק.

2 מילון מונחים

יחיד

"יחיד" - בחוק הבטחת הכנסה, מי שאין לו בן זוג.

הורה יחיד

בחוק משפחות חד-הוריות מוגדר הורה יחיד כתושב ישראל שבהחזקתו ילד הנמצא עמו ומתקיים בו אחד מאלה:

1. הוא אינו נשוי, ואין אדם הידוע בציבור כבן זוגו;

2. הוא נשוי ומתקיים בו אחד מאלה:

א. הוא חי בנפרד מבת זוגו תקופה של שנתיים לפחות, ופתח בהליך על-פי דין להשתחרר מקשר הנישואין, ופעל במסגרת הליך זה במשך שנתיים לפחות;

ב. היא עגונה - כמשמעותו בחוק הביטוח הלאומי;

3. הוא עולה חדש שנמצא בארץ למעלה משנה ופחות משנתיים, וכן

זוגו לא עלה לארץ ואף אינו שווה בה ובתנאי שאין לו בן זוג אחר.

ילד

ילד בחוק משפחות חד-הוריות מוגדר כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי, כמי שטרם מלאו לו 18 שנה, לרבות ילד חורג וילד מאומץ ולמעט נער ונערה נשואים. ילד מזכה את הוריו בתוספת תלויים לקצבה, ולעתים זכאי לקצבה מכוח עצמו.

הגדרה זו חלה על קצבת ילדים, דמי מזונות וגמלה לילד נכה.

"ילד" - על פי סעיף 238 לחוק הביטוח הלאומי:

- לא מלאו לו 18 שנים.
- לא מלאו לו 20 שנים, והוא מסיים את לימודיו במוסד חינוך על-יסודי או לומד להשלמת בחינות בגרות, או בעל לקות למידה ונמצא במסגרת.

- לא מלאו לו 20 שנים, והוא שוחר במסגרת קדם צבאית של צה"ל (קד"ץ/טר"ץ - מסגרות שהוכרו לעניין זה).
- לא מלאו לו 21 שנה והוא משרת בהתנדבות למטרה ציבורית עד 12 חודשים ושירותו הצבאי נדחה עקב ההתנדבות. לא מלאו לו 24 שנים (עד 31 ביולי 2010 - 22 שנים), והוא משרת שירות סדיר בצה"ל (תקופת הזכאות היא ל-36 חודשים).
- לא מלאו לו 24 שנים (עד 31 ביולי 2010 - 22 שנים), והוא משרת בשירות לאומי בהתנדבות (במסגרות שהוכרו על-ידי המוסד לביטוח לאומי).
- לא מלאו לו 24 שנים (עד 31 ביולי 2010 - 22 שנים), והוא לומד בעתודה ושירותו הסדיר בצה"ל נדחה עקב לימודיו.
- (ללא הגבלת גיל - לחייל בשירות סדיר ששירת בהתנדבות למטרה ציבורית שנה אחת לפני גיל 21, ושירותו הצבאי נדחה עקב שנת ההתנדבות ביולי 2010).
- הגדרה זו חלה על גמלת הבטחת הכנסה, קצבת זקנה, קצבת שאירים, קצבת נכות כללית, קצבת תלויים בנפגעי עבודה, ועל תגמול לילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה.

אלמנה

הגדרה זו כוללת גם אלמנות אשר משולמות להן קצבת שאירים או קצבת תלויים על-פי חוק הביטוח הלאומי.

נפרד/ת

"הורה יחיד" שחי בנפרד מבת זוגו תקופה של שנתיים לפחות, פתח בהליך על-פי דין להשתחרר מקשר הנישואין ופעל במסגרת הליך זה במשך שנתיים לפחות (לדוגמה הגיש תביעה לגירושין בבית הדין הרבני או בבית המשפט המחוזי).

עגונה

אישה נשואה שזה שנתיים נעלמו עקבות בן זוגה, לרבות אישה שבן זוגה נמצא שלא בהסכמתה תקופה כאמור בחוק לארץ, ולא נשא באותו זמן במזונותיה.

ידועה/ה בציבור

גבר ואישה המנהלים משק בית משותף למרות שהם אינם נשואים זה לזה, וחלים לגביהם כל הסממנים המאפיינים בני זוג נשואים. החל מ-1.8.94 מעמדה של הידועה בציבור הושווה למעמדה של אישה נשואה, הן לעניין זכויות והן לעניין חובות במוסד לביטוח לאומי, ובתנאי שהיא ביקשה מהמוסד לביטוח לאומי לראות אותה ככזאת.

תביעה - בקשה לביטוח הלאומי לקבלת גמלה.

מענק - תשלום חד־פעמי.

קצבה - תשלום חודשי.

גמלה - תשלום כספי הכולל "מענק" או "קצבה".

בפרק זה כל הנאמר בלשון זכר מכון גם לנשים.

ביטוח אמהות נועד לספק תנאים בסיסיים לילדת וליילוד, ולפצות את היולדת העובדת על אובדן הכנסה עקב ההיריון והלידה.

מענק לידה ומענק אשפוז

מענק לידה הוא תשלום שהמוסד לביטוח לאומי משלם ליוולדת, בהתאם למספר הילדים שנולדו. המענק משולם ליוולדת ישירות לחשבון הבנק. מענק אשפוז הוא תשלום שהמוסד לביטוח לאומי משלם לבית החולים בגין הוצאות האשפוז של היולדת והיילוד.

מי זכאית למענק אשפוז ולמענק לידה?

יוולדת שילדה בבית חולים או אושפזה בבית חולים מיד לאחר הלידה (לידת ילד חי או לידה לאחר 26 שבועות של הריון) והיא תושבת ישראל (גם אם הלידה הייתה מחוץ לישראל); או שהיא עובדת שכירה או עצמאית המועסקת בישראל (גם אם אינה תושבת ישראל) ובתנאי שהלידה הייתה בישראל.

תביעה למענק אשפוז ולמענק לידה (וכן לקצבת ילדים)

התביעה מוגשת למוסד לביטוח לאומי באמצעות בית החולים שהייתה בו הלידה. לשם כך על היולדת להביא עמה אל בית החולים את תעודת הזהות שלה ושל בן זוגה, ולמסור לבית החולים את מספר חשבון הבנק שלה.

סכומי מענק הלידה בינואר 2011	
1,652 ש"ח	לילד ראשון במשפחה
743 ש"ח	לילד שני במשפחה
496 ש"ח	לילד שלישי ובעד כל ילד נוסף במשפחה
8,260 ש"ח	לתאומים
12,390 ש"ח	לשלישייה

יולדת שילדה שלושה ילדים או יותר בלידה אחת זכאית גם לקצבת לידה (ראה בהמשך).

דמי לידה

תשלום שהמוסד לביטוח לאומי משלם לאישה עובדת שיצאה לחופשת לידה. דמי הלידה באים לפצות את היולדת על אובדן הכנסתה בפרק הזמן שהיא אינה עובדת לרגל ההיריון והלידה.

מי זכאית לדמי לידה?

- עובדת שכירה או עובדת עצמאית, המועסקת בישראל, שצברה תקופת ביטוח כמפורט בחוק (תקופות עבודה ששולמו עבורן דמי ביטוח). פרטים נוספים ניתן לקבל בחוברת "ביטוח אמהות", שאפשר להשיג בכל סניפי הביטוח הלאומי, ובאתר האינטרנט www.btl.gov.il.
- תושבת ישראל העובדת כשכירה ומועסקת מחוץ לישראל - בתנאים מיוחדים.
- אישה בת 18 ומעלה הנמצאת בהכשרה מקצועית - בתנאים מיוחדים.

דמי לידה לאב

- אב זכאי להחליף את האם בחלק מחופשת הלידה לצורך טיפול בילד ולקבל תשלום בעד החופשה, אם הוא ובת-הזוג צברו חודשי עבודה (תקופת ביטוח) המזכים בדמי לידה מלאים.

- במקרים שבת הזוג הזכאית לדמי לידה אינה מסוגלת לטפל בילד בגלל בריאותה, יוכל האב להחליף אותה בכל שלב של חופשת הלידה, בכפוף לאישור רפואי, בתנאי שגם הוא עונה על תנאי הזכאות.

- אב ביולוגי, שאין עמו בת זוג יוכל בתנאים מסוימים לתבוע דמי לידה.

- בני זוג, שעברו תהליך פונדקאות בחו"ל, תוכל האם בתנאים מסוימים לתבוע דמי לידה.

המוסד לביטוח לאומי רשאי לשלול את הזכות לדמי לידה, במלואם או בחלקם, מיולדת העובדת שלא במשק ביתה, בפרק הזמן שמשולמים לה דמי לידה.

גמלאות להורה מאמץ/ת

- מענק לידה - ישולם להורה מאמץ/ת תושב/ת ישראל שאימצו ילד עד גיל 10.

- דמי חופשה - משולמים לתושב/ת ישראל עובד/ת שכיר/ה או עצמאית, שאימצו ילד עד גיל 10 ושהפסיקו את עבודתם לרגל האימוץ, ובתנאי שלזכותם תקופת ביטוח כאמור בסעיף "דמי לידה" לעיל.

- אם פונדקאית ואם מיועדת בהתאם לחוק נשיאת עוברים תיתכן זכאות למענק לידה ולדמי לידה.

קצבת לידה

תשלום שהמוסד לביטוח לאומי משלם ליולדת שילדה שלושה ילדים ויותר בלידה אחת, ובתום 30 יום מיום הלידה היו בחיים שלושה ילדים לפחות. היולדת זכאית לקצבת לידה, אם היא זכאית למענק אשפוז ולמענק לידה (ראי למעלה).

קצבת הלידה משולמת (נוסף למענק הלידה) בעד פרק הזמן מ-1 בחודש שלאחר הלידה ועד תום 20 חודשים מן המועד הזה.

השתתפות בהוצאות הסעתה של היולדת

המוסד לביטוח לאומי משלם את הוצאות הסעתה של יולדת אל בית החולים, בתנאי שהועברה לבית חולים הקרוב למקום הימצאה, ושאיירעה לידה תוך 3 ימים מיום הפינוי.

גמלה לשמירת היריון

תשלום שהמוסד לביטוח לאומי משלם לאישה, עובדת שכירה או עצמאית, שנאלצה להפסיק את עבודתה בזמן ההיריון עקב סיכון רפואי או סיכון בסביבת העבודה - הנובע

מן ההיריון - לה או לעובר. הגמלה באה לפצות את האישה על אובדן שכרה בזמן שהיא בשמירת הריון, ובתנאי שלא קיבלה תשלום ממקום אחר.

שיעור הגמלה

שכר האישה ברבע השנה שקדם לשמירת ההיריון, אך לא יותר מ-269.13 ש"ח ליום (נכון לינואר 2010).

הענקה מטעמי צדק

המוסד לביטוח לאומי רשאי לתת הענקה מטעמי צדק לעובדת עצמאית שתביעתה לדמי לידה או לגמלה לשמירת הריון נדחתה בשל פיגור בתשלום דמי ביטוח.

תשלומים מיוחדים בעד יילוד שאמו נפטרה: לאלמן או למי שהילד בהחזקתו

אם נפטרה היולדת בשעת הלידה או בתוך שנה מיום הלידה, ישולם בעד היילוד תשלום מיוחד, בתנאי שהיולדת הייתה זכאית למענק לידה או לדמי לידה.

קצבה מיוחדת

משולמת לאלמן או למי שהילד בהחזקתו, בעד כל יילוד שנולד באותה לידה ונמצא בישראל. הקצבה משולמת ל-24 חודשים, ואם משולמת קצבת שאירים או קצבת תלויים בעד היילוד - ל-12 חודשים.

סכום הקצבה לילד אחד בינואר 2011 - 2,492 ש"ח לחודש.

תגמול מיוחד

משולם לאלמן, אם עקב מות אשתו היולדת הפסיק את עבודתו לרגל הטיפול בילד. התגמול (בשיעור יחסי לשכרו של האלמן) משולם לכל היותר בעד 12 שבועות מתום שבעת ימי האבל, ורק אם שיעורו עולה על שיעור הקצבה המיוחדת ליום. בזמן תשלום התגמול המיוחד אין משולמת הקצבה המיוחדת.

המוסד לביטוח לאומי משלם קצבת ילדים חודשית בעד כל אחד מהילדים שלא מלאו להם 18 שנים.

מי זכאי לקצבת ילדים?

1. תושב ישראל שיש לו ילד אחד או יותר.
 2. מי שאינו תושב ישראל, אך גר בישראל עם ילדיו, ילד אחד או יותר, ובתנאי שהוא עובד בישראל כשכיר או כעצמאי לפחות 6 חודשים, ויש לו היתר לשהייה ועבודה בארץ ממשד הפנים.
 3. ילד שעלה לארץ בלי הוריו.
 4. מי שמחזיק בילד שאינו ילדו - בתנאי שמונה כאפוטרופוס או כמקבל הקצבה, ובתנאי שהוא מפרנס את הילד 12 חודשים לפחות. הקצבה תשולם החל בחודש ה-13 (לאחר 12 חודשי פרנסה).
- לא תשולם קצבת ילדים בעד נער או נערה שנישאו. ילד השווה בחו"ל לתקופה העולה על 3 חודשים, אינו זכאי להמשיך לקבל את הקצבה בחודש השביעי לשהותו בחו"ל, אלא אם הוא או הוריו עונים על תנאים מסוימים.

למי משולמת הקצבה?

במשפחה שבה שני בני הזוג גרים עם ילדיהם, הקצבה משולמת לאם.

הורים גרושים

הקצבה משולמת להורה שהילדים נמצאים בהחזקתו. כדי לקבל את הקצבה יש לפנות לסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום המגורים ולהגיש תביעה. לתביעה יש לצרף פסק דין שבו רשום מי מהורים מחזיק בילדים, צילום תעודת הזהות ופרטי חשבון הבנק שאליה תועבר קצבת הילדים. אם חלק מהילדים נמצאים עם האם וחלק עם האב, כל הורה יהיה זכאי לקצבה עבור הילדים שבהחזקתו, ועליו להגיש תביעה בנפרד.

הורים החיים בנפרד

אם חלק מהילדים נמצאים בהחזקת האם וחלק בהחזקת האב, משולמת הקצבה לכל הורה בנפרד, לפי מספר הילדים שנמצאים בהחזקתו. הזכאות לקצבה תחל מחודש הגשת התביעה.

שיעור קצבת הילדים

קצבת הילדים משולמת לפי מספר הילדים במשפחה. הקצבה משולמת ב-20 בכל חודש לחשבון הבנק של האם או לחשבון בנק המשותף לה ולבן זוגה. במשפחות חד-הוריות משולמת הקצבה להורה המחזיק בילד.

טבלה בעמוד הבא

1. בעד ילדים שנולדו עד 31 במאי 2003 משולמים הסכומים האלה:

מיקום הילד במשפחה שנולד עד 31 במאי 2003	סכום הקצבה המשולם בעד הילד
ראשון	169 ש"ח (החל ב-01.01.2010)
שני	195 ש"ח (החל ב-01.07.2010)
שלישי	284 ש"ח (החל ב-01.07.2010)
רביעי	446 ש"ח (החל ב-01.07.2009)
חמישי ואילך	375 ש"ח (החל ב-01.01.2010)

2. בעד ילדים שנולדו מ-1 ביוני 2003 ואילך משולמים הסכומים האלה:

מיקום הילד במשפחה שנולד מ-1 ביוני 2003	סכום הקצבה המשולם בעד הילד
ראשון	169 ש"ח (החל ב-01.01.2010)
שני	195 ש"ח (החל ב-01.07.2010)
שלישי	252 ש"ח (החל ב-01.07.2010)
רביעי	252 ש"ח (החל ב-01.07.2009)
חמישי ואילך	169 ש"ח (החל ב-01.01.2010)

3. תוספת למקבלי קצבת הבטחת הכנסה, דמי מזונות, קצבת זקנה עם תוספת השלמת הכנסה או קצבת שאירים עם תוספת השלמת הכנסה:

מקבלי הקצבאות האלה מקבלים תוספת לקצבת הילדים בעד הילד השלישי והרביעי במשפחה, המתוספת לסכומים המפורטים בסעיף 2. סכום התוספת הוא 116 ש"ח (החל ב-01.01.2010) לכל ילד.

מענק לימודים

המוסד לביטוח לאומי משלם מענק לימודים בתחילת שנת הלימודים לילדים שמלאו להם 6 שנים וטרם מלאו להם 14 שנים, והוריהם עומדים בתנאים המפורטים בהמשך. בכל תחילת שנת לימודים מתפרסמים בעיתונים תאריכי הלידה של הילדים הזכאים למענק לימודים באותה שנה.

מי זכאי למענק לימודים?

המבוטחים הבאים זכאים למענק לימודים, והם יקבלו אותו באופן אוטומטי לחשבון הבנק, ואין צורך להגיש תביעה לביטוח לאומי:

- הורה יחיד - רווק/ה, גרוש/ה או אלמן/ה - שאין עמם בן זוג הידוע בציבור.
- מקבלת/ת גמלה להבטחת הכנסה בנפרד מבן הזוג.
- משפחה עם 4 ילדים ויותר, הזכאית, בחודש יולי או אוגוסט של אותה שנת הלימודים, מן הביטוח הלאומי, לאחת מן הקצבאות הבאות: גמלה להבטחת הכנסה, דמי מזונות, קצבת נכות כללית, קצבת זקנה או קצבת שאירים.
- מי שבאחזקתו ילד שעלה לארץ ללא הוריו.
- מי שבאחזקתו ילד שהתייתם משני הוריו.
- מי שבאחזקתו ילד נטוש או יתום, כמשמעותו בחוק הבטחת הכנסה.

המבוטחים הבאים זכאים למענק לימודים, ועליהם לפנות לביטוח הלאומי ולהגיש תביעה כדי לקבל את המענק:

- הורה החי בנפרד מבן הזוג - בתנאי שהוא/היא חיה/ה בנפרד מבן הזוג שנתיים לפחות, ופתחה/ה בהליכי הגירושים במשך שנתיים לפחות.
- עגונה - אישה נשואה שזה שנתיים נעלמו עקבות בעלה וכן אישה שבעלה נמצא בחו"ל שלא בהסכמתה ולא שילם לה באותו זמן דמי מזונות.

- עולה חדש/ה - הנמצא/ת בארץ למעלה משנה ופחות משנתיים, וכן הזוג לא עלה לארץ ואינו מתגורר בה.
- אישה השוהה במקלט לנשים מוכות - (בתנאים מסוימים).

סכום המענק בינואר 2011	
1,468 ש"ח	לילד בן 6-11 (כיתה א'-ה')
816 ש"ח	לילד בן 11-14 (כיתה ו'-ח')

גמלה להבטחת הכנסה משולמת לכל אדם ומשפחה בישראל, שאין בכוחם להבטיח לעצמם הכנסה מינימאלית לקיום.

מי זכאי לגמלת הבטחת הכנסה?

- תושבי ישראל שאין בידם להבטיח לעצמם הכנסה כדי מחיה, והם אינם זכאים לתשלום על-פי חוק אחר (חולה, מחוסר עבודה).
- תושבי ישראל שהכנסתם פחותה מההכנסה המינימאלית הנדרשת למחיה, זכאים להשלמה להכנסתם (השלמה לשכר, לדמי אבטלה, לדמי מזונות).

לאישה החיה בנפרד מבן זוגה;

גמלת הבטחת הכנסה היא משפחתית, ולכן אם מדובר ביחידה משפחתית עם שני בני זוג, תנאי הזכאות חייבים להתקיים בשניהם.

אישה נשואה נחשבת "נפרדת", וזכאותה לגמלה אינה מותנית בזכאות בן הזוג, אם היא עונה על אחד התנאים האלה:

- אחד מבני הזוג נמצא במאסר או במעצר - 30 ימים רצופים לפחות.
- בני הזוג חיים בנפרד, שלא תחת קורת גג אחת, ובן הזוג אינו מכלכל את האישה תקופה של 30 ימים רצופים לפחות ומתקיים אחד מהתנאים האלה:
- האישה הגישה לבית המשפט או לבית דין תביעה למזונות וכל עוד לא נפסקו מזונות.
- אחד מבני הזוג מקבל קצבת נכות כללית ואין לו הכנסה אחרת.
- הם חיים בנפרד שלא תחת קורת גג אחת 12 חודשים רצופים לפחות.
- בני הזוג אינם מנהלים משק בית משותף, והבעל חייב בתשלום מזונות לאישה על-פי פסק דין, והוא אינו מכלכלה.
- המוסד לביטוח לאומי שוכנע שהאישה נמנעת מהגשת תביעה למזונות נגד בן זוגה שאינו מכלכלה בשל איום של ממש באלימות (במצבים אלה נדרש דו"ח סוציאלי או אישורים מהמשטרה או בית חולים על התנהגות אלימה של הבעל).

תנאי הזכאות לגמלת הבטחת הכנסה

1. גיל

מי שמלאו להם 20 שנים, ובתנאים מסוימים (כגון: מחלה, הריון, שימוש בסמים) יהיו זכאים לגמלה גם מי שמלאו להם 18 שנים.

2. רציפות תושבות

לתושבי ישראל - 24 חודשים רצופים לפחות. לעולים חדשים - לאחר 12 חודשים מצטברים, וטרם חלפו 5 שנים ממועד עלייתם. תושבים ארעים יוכרו כתושבים לצורך הבטחת הכנסה.

3. מבחן הכנסות

עמידה במבחן הכנסות כפי שנקבע בחוק.

הכנסותיך משכר, מפנסיה או מגמלאות מחליפות שכר אינן עולות על ה"סכום הקובע", ואם יש לך הכנסות רק ממקורות אחרים - הכנסות אלה אינן עולות על סכום הגמלה.

"הסכום הקובע" - מחושב באחוזים מן השכר הממוצע, והוא נקבע לפי מצבך המשפחתי ומספר הנפשות במשפחה.

הכנסות ממקורות אחרים - הכנסות מתשלומים ומגמלאות של המוסד לביטוח לאומי ושל גופים אחרים, וכן הון ורכוש (לרבות רכוש שאין ממנו הכנסות, וחוזק מדידת מגורים).

לא יובאו בחשבון הכנסות מקצבת ילדים, מגמלת שירותים מיוחדים לנכה, מגמלה לילד נכה, מגמלת ניידות, מגמלת סיעוד, מדמי מחיה לאלמנה וליתום, מגמלאות מיוחדות לנכה עבודה, ומתשלומים שהקונגרס היהודי העולמי משלם לחסידי אומות העולם.

חסכונות - יובאו בחשבון רק אם הם בסכום העולה על כ-48,948 ש"ח בינואר 2011.

מי שמשלם מזונות על-פי פסק דין לאשתו או לילדיו שאינם גרים עמו, ינוכה סכום המזונות מסכום הכנסותיו.

4. על תובעת/ת הגמלה להיות אחד/אחת מאלה:

- אם או אב הורה יחיד שבהזקתם ילד שטרם מלאו לו שנתיים
- מחוסר/ת עבודה
- עובד/ת בשכר נמוך
- חולה שאינו מסוגל לעבוד יותר מ-30 ימים רצופים

- נמצא/ת בהכשרה מקצועית
- גבר ואישה שהגיעו לגיל פרישה
- אב נשוי שילדיו נמצאים בהשגחתו הבלעדית, ויש לו ילד אחד או יותר שלא מלאו לו 7 שנים
- מטפל בבן משפחה חולה (בן זוג, ילדו, הורה)
- אישה הרה (זכאית לגמלה מן השבוע ה-13 להריון ועד תום ההיריון)
- מי שנקלע למצוקה עקב אסון או מאורע פתאומי
- מכור/ה לסמים או לאלכוהול.

שיעור הגמלה להבטחת הכנסה

שלושה שיעורים לגמלה: שיעור רגיל, שיעור מוגדל ושיעור מיוחד.

למשפחות החד-הוריות ניתן השיעור המיוחד, שהוא הגבוה מבין שלושת השיעורים.

שיעור הגמלה בינואר 2011		
2,773 ש"ח	הורה יחיד עם ילד אחד	עד גיל 55
3,182 ש"ח	הורה יחיד עם שני ילדים	
3,298 ש"ח	הורה יחיד עם ילד אחד	מעל גיל 55
4,114 ש"ח	הורה יחיד עם שני ילדים	

אפשר לעבוד וגם לקבל גמלה להבטחת הכנסה

המוסד לביטוח לאומי מעודד מקבלי הבטחת הכנסה להשתלב במעגל העבודה ולצאת משכר מכך.

אפשר לעבוד וגם לקבל גמלת הבטחת הכנסה, מכיוון ששכר העבודה אינו מנוכה כולו מסכום הגמלה, אלא רק חלק השכר הגבוה מסכום מסוים.

אם תעבדו, הכנסותיכם מהעבודה ומהגמלה יהיו גבוהות יותר מהכנסותיכם מהגמלה בלבד.

מענק פטירה

מענק חד פעמי משולם לבן זוג ובאין בן זוג לילד של מקבל גמלה להבטחת הכנסה שנפטר (ראה הגדרת ילד על-פי סעיף 238 לחוק, בפרק מילון מונחים בעמ' 3). סכום המענק בינואר 2011 - 8,260 ש"ח.

תביעה לגמלת הבטחת הכנסה

הגמלה משולמת מהחודש שהוגשה בו התביעה. אין משולם תשלום לתקופה רטרואקטיבית.

חוק המזונות נועד לסייע לאישה וילד, תושבי ישראל, שיש בידם פסק דין לתשלום מזונות, והם אינם מקבלים את התשלום מן החייב במזונות.

בחוק זה:

פסק דין למזונות

פסק דין או החלטה אחרת של בית משפט או בית דין מוסמך בארץ, לפיו חייב אדם לשלם מזונות לבן זוגו, לילדו הקטין או להורהו.

זוכה

מי שבפסק הדין נקבע תשלום מזונות בעבורה או בעבור ילדה הקטין, ואינה מתגוררת עם החייב.

חייב

מי שחויב בפסק הדין בתשלום המזונות, והיה תושב ישראל מיום מתן פסק הדין או ב-24 החודשים מתוך 48 החודשים שקדמו למתן פסק הדין.

ילד קטין

שלא מלאו לו 18 שנים, לרבות קטין מאומץ וילד בגיר שאינו מסוגל לכלכל את עצמו.

נקודת איפוס גמלה

מציינת את סכום ההכנסה מעבודה או מגמלה מחליפת שכר (דמי לידה, גמלה לשמירת הריון, דמי פגיעה, וגמלה בגין חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורין), שאינו מזכה את האישה בתשלום מן המוסד.

מי שערכאה שיפוטית מוסמכת מינתה אותו לכך, לעתים בנוסף ולעתים במקום ההורים הטבעיים.

מי זכאי לדמי מזונות מן הביטוח הלאומי?

זכאים לדמי מזונות מהביטוח הלאומי אישה או ילד תושבי ישראל, שיש בידם פסק דין למזונות והם אינם מקבלים את תשלום המזונות מן החייב, ובלבד שהם אחד מאלה:

- **אישה נשואה לחייב שיש עמה ילד** - בין אם פסק הדין למזונות ניתן לזכותה, בין אם פסק הדין ניתן לזכות הילד בלבד, ובין אם ניתן לזכות שניהם.
 - **אישה נשואה לחייב שאין עמה ילד** - אם אין היא מסוגלת לכלכל את עצמה או שהיא בת 60 ומעלה.
 - **אישה שאינה נשואה לחייב ושיש עמה ילד** - אם פסק הדין ניתן לזכות הילד בלבד.
 - אישה שאינה נשואה לחייב ושאין עמה ילד אינה זכאית לדמי מזונות מן הביטוח הלאומי.
 - **ילד שנמצא עם אביו, ואמו חויבה בתשלום מזונות** - יקבל האב את התשלום עבור הילד.
 - **ילד שאינו נמצא עם אמו** - אם פסק הדין ניתן לזכותו בלבד ואין עיקר החזקתו על חשבון אוצר המדינה או רשות מקומית.
- התשלום בעבור כל ילד הנכלל בפסק הדין יהיה עד מלאת לו 18 שנה.
- הזכאות לדמי המזונות מותנית במבחן הכנסות (ראה בהמשך).

מזונות - שיעורי הקצבה

המוסד לביטוח לאומי משלם לאישה מדי חודש את הסכום שנקבע בפסק הדין למזונות או את הסכום שנקבע בתקנות הביטוח הלאומי - הנמוך מבין השניים. הכנסות האישה מעבודה ושלא מעבודה משפיעות על גובה הסכום שנקבע בתקנות הביטוח הלאומי.

סכומי התשלום בתקנות הביטוח הלאומי

נקודת איפוס הגמלה	בת 55 שנים ומעלה		עדין לא מלאו לה 55 שנים		אישה בלי ילדים שהגישה תביעה: פני 1.2003 אחרי 1.1.2003
	נקודת איפוס הגמלה	סכום הקצבה	נקודת איפוס הגמלה*	סכום הקצבה	
ש"ח 4,478	ש"ח 2,040	ש"ח 3,134	ש"ח 1,836	אישה בלי ילדים שהגישה תביעה: פני 1.2003	
ש"ח 4,478	ש"ח 2,040	ש"ח 2,745	ש"ח 1,632	אחרי 1.1.2003	
ש"ח 6,907	ש"ח 3,298	ש"ח 5,134	ש"ח 2,733	אישה שיש עמה ילד	
ש"ח 8,267	ש"ח 4,114	ש"ח 5,883	ש"ח 3,182	אישה שיש עמה 2 ילדים	
ש"ח 4,529	ש"ח 1,871	ש"ח 3,698	ש"ח 1,871	אישה שנישאה מחדש + ילד	
ש"ח 5,945	ש"ח 2,721	ש"ח 5,114	ש"ח 2,721	אישה שנישאה מחדש + ילדים	
		ש"ח 3,086	ש"ח 1,871	לילד אצל אפוטרופוס	
		ש"ח 4,467	ש"ח 2,721	ל-2 ילדים אצל אפוטרופוס	
		ש"ח 1,166	ש"ח 816	לכל ילד נוסף אצל אפוטרופוס	

* סכום ההכנסה המרבית מעבודה או מגמלה מחליפת שכר (דמי לידה, שמירת הריזון, דמי פגיעה) המוכה במזונות באמצעות הביטוח הלאומי. אישה המשכרת סכום השווה או גבוה מסכום של נקודת איפוס הגמלה לא תהיה זכאית לתשלום מזונות באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

איך משפיעות הכנסות האישה על שיעור דמי המזונות?

הכנסה מעבודה - אישה שהכנסתה מעבודה או מגמלה מחליפת שכר (למעט מדמי אבטלה) היא בסכום השווה ל"נקודת איפוס הגמלה" או בסכום העולה עליה, לא תהיה זכאית לתשלום מזונות מהביטוח הלאומי.

במקרים שהכנסת האישה מעבודה או מגמלה מחליפת שכר נמוכה מסכום "נקודת איפוס הגמלה", ינוכה חלק מסכום ההכנסה (על-פי כללים שנקבעו בתקנות) מהסכום המגיע לה על-פי התקנות.

הסכום שישולם לה יהיה בגובה התקנות או בגובה פסק הדין למזונות - הנמוך מבין השניים.

הכנסות שלא מעבודה (קצבה של המוסד לביטוח לאומי, למעט קצבה מחליפת שכר ולרבות דמי אבטלה, קצבה של גופים אחרים, שכר דירה וכן הון ורכוש) - סכום ההכנסה של האישה שלא מעבודה ינוכה במלואו מהסכום המגיע לה על-פי התקנות.

אישה שהכנסתה שלא מעבודה היא בסכום השווה לסכום המגיע לה על-פי התקנות או עולה עליו, לא תהיה זכאית לתשלום מזונות מהביטוח הלאומי.

מזונות - אישה היוצאת לחוץ לארץ

אישה היוצאת לחוץ לארץ, לא ישולמו לה דמי מזונות בזמן שהיא שוהה בחוץ לארץ בכפוף לכללים האלה:

- לא ישולמו דמי מזונות בעד חודש מלא (מ־1 בחודש עד 31 בחודש או 30 בחודש) ששהית בחוץ לארץ.

- לא ישולמו מזונות בעד חודש היציאה לחוץ לארץ וחודש החזרה מחוץ לארץ:

- אם זו יציאה שנייה או יותר לחוץ לארץ באותה שנה קלנדארית (מ־1 בינואר עד 31 בדצמבר של אותה השנה).

- אם בחודש הקלנדארי (מ־1 בחודש עד 31 או 30 בחודש) שקדם ליציאה לחוץ לארץ, לא היית זכאית לתשלום קצבת מזונות.

יציאה לחוץ לארץ בגלל אבל על בן משפחה מדרגה ראשונה (בן זוג, הורים, ילדים, את, אחות) למשך 3 שבועות לכל היותר, לא תיחשב במניין היציאות לחוץ לארץ באותה שנה קלנדארית.

יציאה במעבר גבול יבשתי (מעבר ארז) לתקופות קצרות, לא תיחשב במניין היציאות לחוץ לארץ באותה שנה קלנדארית.

מי שיצאה לחו"ל לצורך קבלת טיפול רפואי שאין אפשרות לקבלו בארץ, או מי שנלוותה לבן משפחה חולה לצורך קבלת טיפול רפואי, וקיבלה אישור ליציאה על-ידי משרד הבריאות - תוסיף לקבל את הקצבה גם בעבור התקופה שהיא שוהה בחו"ל, אך לא יותר מ-6 חודשים.

יציאה מטעם המעסיק - תיבדק על ידי פקיד התביעות. יש להמציא אישורים מהמעסיק על היציאה ועל קבלת הוצאות עבור הנסיעה.

אופן הגשת הבקשה

על הזוכה בדמי מזונות לפנות למחלקת מזונות בסניף הקרוב למקום מגוריה, כדי למלא טופס בקשה לתשלום על-פי חוק המזונות, ולהציג לפקיד התביעות את המסמכים האלה:

1. תעודה מזהה.

2. שני עותקים מפסק הדין (ושל כל פסק דין או הסכם גירושין שפסק הדין מסתמך עליו) חתומים ומאושרים בידי בית הדין או בית המשפט.

3. אישה עובדת - שלושה תלושי משכורת אחרונים. אישה שיש לה הכנסות שלא מעבודה - אישורים על ההכנסות.

4. מי שפתחה תיק בהוצאה לפועל בעניין פסק הדין שהגשת למוסד - אישורים מההוצאה לפועל על סגירת התיק.

5. ילד שפסק דין למזונות ניתן לזכותו ואינו בהחזקתה של אמו - צו אפוטרופוס או פסק דין שבו האפוטרופוס הוא התובע מזונות בעבור הילד.

6. תדפיס מחשבון עו"ש בבנק וכן אישור מהבנק על גובה החסכונות ו/או הפקדונות.

חשוב:

עליין להמציא פרטים גם על החייב (מספר תעודת זהות שלו, כתובתו, מספר הטלפון שלו ומקום עבודתו).

הערות:

- אישה המקבלת תשלום על-פי פסק דין הנמוך מהסכום לתשלום המגיע לה על-פי התקנות, עשויה להיות זכאית להשלמת הכנסה.
- אישה ששבה ונישאה מחדש מתבקשת להודיע על שינוי במצבה המשפחתי, כדי שתיבדק המשך זכאותה לדמי מזונות.

לתשומת הלב,

המוסד לביטוח לאומי משלם את דמי המזונות לאישה על-פי פסק הדין למזונות שמסרה לביטוח הלאומי, כל זמן שלא יצא פסק דין אחר למזונות המבטל אותו או משנה את תוכנו, וכל זמן שמוסיפים להתקיים שאר תנאי הזכאות.

שיקום מקצועי לאלמנות ולאלמנים

אלמנות ואלמנים זכאים נוסף על הקצבאות המשולמות להם גם לשיקום מקצועי, שנועד לסייע להם ביצירת מקורות הכנסה מעבודה באמצעות הכשרה מקצועית וקליטה בעבודה המתאימה להם.

מי זכאי לשיקום מקצועי?

אלמן/ה, שהוכרו על-ידי ענף שאירים או תלויים (פגיעה בעבודה).

הכשרה מקצועית לאלמנות ולאלמנים

הכשרה מקצועית תינתן לאלמנים ואלמנות אם מתקיימים בהם כל התנאים האלה:

1. הם מתאימים לדעת פקיד השיקום להכשרה מקצועית על-פי רמת השכלתם, מצבם הבריאותי וכושרם הגופני.
2. הם חסרי מקצוע או שאינם יכולים להתפרנס ממקצועם כדי מחייתם.
3. הם אינם זכאים להכשרה מקצועית על-פי חוק אחר, ואינם מקבלים הכשרה מקצועית מטעם גוף ציבורי אחר.

הסבה מקצועית

תינתן למי שפקיד השיקום קבע שהם זקוקים להסבה מקצועית עקב התאלמותם ושהם מתאימים להסבה מקצועית על-פי רמת השכלתם, מצבם הבריאותי וכושרם הגופני.

בחירת קריירה תעסוקתית

עובד השיקום של המוסד לביטוח לאומי יסייע לך לבחור מקצוע התואם את שאיפותיך, כישוריך וצרכיך. במידת הצורך יתייעץ פקיד השיקום גם עם פסיכולוגים ומומחי שיקום אחרים.

מסלול לימודים, הכשרה ותעסוקה

משך הלימודים, אופיים ומקומם ייקבעו על-פי כישוריך ועל-פי סוג המקצוע שנבחר. תוכלי ללמוד את המקצוע במגוון מוסדות לימוד והכשרה שבסיומם תקבלי תעודה מקצועית או תואר אקדמי.

אם נמצאת מתאימה ללימודים במוסד להשכלה גבוהה, יממן המוסד לביטוח לאומי את לימודיך לתואר הראשון.

אם התאלמנת בזמן לימודיך, יממן הביטוח הלאומי את המשך לימודיך עד לקבלת התואר שיקנה לך מקצוע, אם הוא מתאים לכישוריך.

דמי מחיה לאלמנות ולאמנים של נפגעי עבודה או מקבלי קצבת שאירים

בזמן הלימודים ישולמו לזכאים מדי חודש דמי מחיה בנוסף לקצבת השאירים או התלויים. סכום דמי המחיה ייקבע לפי מספר שעות הלימוד (לשבוע) ומספר הילדים הזכאים לקצבת שאירים.

דמי מחיה מינואר 2011			
מחצית מדמי המחיה (ל-9-13 שעות לימוד בשבוע)	3/4 מדמי המחיה (ל-14-17 שעות לימוד בשבוע)	דמי מחיה מלאים (ל-18 שעות לימוד בשבוע ויותר)	
1,033 ש"ח	1,549 ש"ח	2,065 ש"ח	אלמנה
1,239 ש"ח	1,859 ש"ח	2,478 ש"ח	אלמנה + ילד אחד
1,446 ש"ח	2,168 ש"ח	2,891 ש"ח	אלמנה + 2 ילדים
1,652 ש"ח	2,478 ש"ח	3,304 ש"ח	אלמנה + 3 ילדים
2,065 ש"ח	3,098 ש"ח	4,130 ש"ח	אלמנה + 4 ילדים ויותר

תשלומים אחרים

המוסד לביטוח לאומי ישלם גם את הוצאות שכר הלימוד ומכשירי הלימוד, וכן את הוצאות הלינה והנסיעה (בתחבורה ציבורית) הקשורות ללימודים. כן יישא הביטוח הלאומי בהוצאות ההדרכה והאבחון לבחירת המקצוע, על פי הסכומים והכללים שנקבעו בהוראות השיקום.

לבדיקת הזכאות לשיקום ומימוש תוכנית שיקום, יש לפנות אל מחלקת השיקום בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים, ולהגיש תביעה לשיקום מקצועי.

שים לב,

הצלחתו המלאה של שיקומך המקצועי אינה תלויה רק בנו. נדרשים לה, קודם כל, נכונות, מאמץ וסיוע מצדך. על כן חשוב מאוד שתתוף פעולה מצידיך, התמדה בלימודיך ושמירה על קשר קבוע עם עובד השיקום שלך. אי שתתוף פעולה יעכב הטיפול בענייניך.

מימון הכשרה מקצועית והשכלה גבוהה לילדים של נספים בפעולות איבה

ילדים של נספים בפעולות איבה עד גיל 30 זכאים גם למימון הכשרה מקצועית עד שיסיימו את לימודי המקצוע או למימון לימודים להשכלה גבוהה עד קבלת התואר הראשון.

המימון כולל שכר לימוד ומענק שנתי לספרים.

יתומים שלא מלאו להם 21 שנים ביום שהתייתמו ועדיין לא מלאו להם 30 שנים, יהיו זכאים גם לתשלום דמי מחיה, במידה ולומדים 20 שעות שבועיות לפחות.

8 ביטוח נפגעי תאונות

חוק ביטוח נפגעי תאונות מזכה בגמלה את מי שנפגעו בתאונה, ועקב התאונה איבדו את כושרם לתפקד. הגמלה לפי חוק זה משולמת בעד 90 יום של אובדן כושר התפקוד.

מהי תאונה?

תאונה היא אירוע פתאומי שאדם נחבל בו בגופו מגורם חיצוני ועקב כך איבד את כושרו לתפקד.

אבדן כושר התפקוד

”נפגע תאונה” הוא מי שאיבד את כושרו לתפקד, ומתמלאים בו התנאים האלה:

- עובדים שכירים או עצמאים, בתנאי שאינם מסוגלים לעבוד בעבודתם ואף לא בעבודה אחרת.
- מי שאינם עובדים שכירים ואינם עובדים עצמאים, בתנאי שהם מאושפזים או מרותקים לביתם.
- עקרות בית, בתנאי שאינן מסוגלות לעבודות משק הבית.

מי זכאי לדמי תאונה?

תושבי ישראל שמלאו להם 18 שנים וטרם הגיעו לגיל הפרישה, שאירעה להם תאונה בישראל או מחוץ לישראל, זכאים לדמי תאונה בעד פרק הזמן שהם נמצאים בישראל ואינם מסוגלים לתפקד, ובתנאי שאינם עוסקים למעשה בעבודה כלשהי.

לא יהיה זכאי לדמי תאונה, מי שבתקופת אובדן כושר התפקוד זכאי לתשלום על-פי חוק אחר, כגון דמי מחלה, חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים ועוד.

על הנפגע להיבדק בתוך 72 שעות משעת התאונה.

תקופת התשלום

דמי התאונה ישולמו לכל היותר ל-90 ימים רצופים החל ביום שלאחר יום התאונה. לעובד שכיר או עצמאי לא ישולמו דמי תאונה בעד שני הימים הראשונים, אם איבד את כושרו לתפקד לתקופה קטנה מ-12 יום.

למי שאינו עובד או עקרת בית, לא ישולמו דמי תאונה בעד 14 הימים הראשונים שלאחר יום התאונה.

הגשת תביעה

תביעה לדמי תאונה יש להגיש בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים בתוך 90 ימים מיום אובדן כושר התפקוד. תביעה שתוגש לאחר מועד זה עלולה להידחות.

טופס תביעה לדמי תאונה ניתן לקבל בסניפי הביטוח הלאומי או באתר האינטרנט: www.btl.gov.il במדור "טפסים". אם בתום תקופת הזכאות לדמי תאונה, הנפגע/ת נותר/ה נכה, יגישו תביעה למחלקת נכות כללית בסניף מגוריהם, וזכאותם תיבחן על ידי מחלקת נכות כללית.

מי זכאי לקצבת נכות?

לקצבת נכות זכאים תושב ותושבת ישראל בני 18 עד גיל הפרישה, שעקב ליקוי רפואי: גופני, שכלי או נפשי הם אינם יכולים לעבוד ולהשתכר, או שיכולתם לעבוד ולהשתכר הצטמצמה עקב הליקוי ב-50% או יותר.

עקרת בית (אישה נשואה שאינה עובדת מחוץ למשק ביתה ובעלה מבוטח בביטוח הלאומי) תהיה זכאית לקצבת נכות, אם אינה יכולה לתפקד במשק ביתה או שכושרה לתפקד במשק ביתה צומצם ב-50% לפחות עקב מצבה הרפואי.

לתשומת לבך,

אישה רווקה, גרושה, אלמנה, נפרדת (אישה נשואה שאינה חיה עם בן זוגה 24 חודשים לפחות), עגונה (לאחר 24 חודשי עגינות) ואישה עובדת (ללא קשר למצבה המשפחתי), נקבעת זכאותן לקצבת נכות לפי יכולתן לעבוד ולהשתכר.

ידועה בציבור שאינה עובדת ושלא עבדה, תיקבע זכאותה לקצבת נכות לפי יכולתה לתפקד במשק הבית, כאישה נשואה עקרת בית, אם הוכרה על ידי הביטוח הלאומי כידועה בציבור.

זכות לתוספת בקצבת הנכות בעבור בן זוג וילדים

- הורה המקבל קצבת נכות, זכאי לתוספת בעבור שני ילדים בכפוף להכנסות שלא מעבודה.
- אם את/ה הורה יחיד ובן זוגך לשעבר הוא/היא נכה הזכאי/ת לתוספת עבור ילדיכם המשותפים, וילדים אלה נמצאים בהחזקתך, תוכל/י לבקש שהתוספת בעבורם תשולם לידיך.
- אם בן/ת זוגך זכאי/ת לקצבת נכות גם בעבורך, את/ה רשאי/ת לבקש שהתוספת בעבורך תשולם לידיך.
- אלמנ/ה הזכאי/ת לקצבת נכות ולקצבה אחרת באותו הזמן (קצבת שאירים או תלויים בנפגעי עבודה) אינם רשאים לקבל את שתי הקצבאות באותה העת, ועליהם לבחור באחת מן הקצבאות.

אם האלמן/ה בחר/ה בקצבת נכות, ילדיהם רשאים לקבל קצבת שאירים או תלויים בנפגעי עבודה, והאלמן/ה אינם זכאים לתוספת בקצבת הנכות.

שיקום מקצועי

זכאים לשיקום מקצועי מבוטחים שנקבעה להם נכות רפואית בשיעור של 20% לפחות, והם אינם מסוגלים עקב הליקוי, לעסוק בעבודתם או בעבודה מתאימה אחרת.

קצבה לשירותים מיוחדים

לקצבה לשירותים מיוחדים זכאים גברים ונשים מגיל 18 ועד גיל הפרישה, העונים על שני התנאים האלה:

1. הם מקבלים קצבת נכות כללית, ונקבעה להם נכות רפואית של 60% לפחות.

או

הם אינם מקבלים קצבת נכות כללית והם בעלי נכות רפואית בשיעור של 75% לפחות.

2. הם זקוקים לעזרה רבה של אדם אחר בביצוע פעולות היום-יום (לבישה, רחצה, ניידות בבית ושליטה על ההפרשות), או שהם זקוקים להשגחה מתמדת למניעת סכנת חיים לעצמם או לאחרים.

הבדיקה של מידת התלות באדם אחר נעשית על ידי רופא ואחות בריאות הציבור בבית הנכה.

עולים, בשנה הראשונה לעלייתם, שהם נכים קשים ותלויים בעזרת הזולת בביצוע פעולות היום-יום, זכאים לגמלה מיוחדת לעולה לאחר 90 יום מעלייתם לארץ. פרטים נוספים ניתן למצוא בחוברת ההסברה "קצבה לשירותים מיוחדים", שאפשר להשיגה בכל סניפי הביטוח הלאומי, או באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי www.btl.gov.il

גמלה לילד נכה

מידע על זכויות ילד נכה, ניתן למצוא בחוברת ההסברה "גמלה לילד נכה", שאפשר להשיגה בכל סניפי הביטוח הלאומי, או באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי: www.btl.gov.il במדור "קצבאות".

מענק פטירה

אם נפטר/ה מקבל/ת קצבת נכות ושירותים מיוחדים, משולם מענק פטירה לבן/בת הזוג, ובאין בן זוג - לילדו (ראה הגדרת ילד על-פי סעיף 238 לחוק בפרק "מילון מונחים" בעמ' 3).

גמלת תלויים לאלמנות ולאלמנים שבן זוגם נפטר עקב תאונת עבודה

לגמלת תלויים (קצבה או מענק) זכאים בני משפחתו של מי שנפטר כתוצאה מפגיעה בעבודה (תאונת עבודה או מחלת מקצוע).

מי זכאי לגמלת תלויים (קצבה או מענק)?

בני המשפחה הזכאים לגמלה הם אלמן או אלמנה וילדיו של המבוטח, לרבות ידועה/בציבור.

אלמנה

אשתו של המבוטח בשעת מותו, לרבות הידועה בציבור כאשתו.

אלמן

בן זוגה של מבוטחת בשעת פטירתה ואשר מתמלא בו אחד התנאים הבאים:

- יש עמו ילד הזכאי לקצבת תלויים.
- הוא אינו מסוגל לכלכל את עצמו.
- הכנסתו אינה עולה על 4,735 ש"ח לחודש (בינואר 2011).

ילד

על-פי סעיף 238 לחוק הביטוח הלאומי - ראה בפרק "מילון מונחים" בעמ' 3.

תנאי הזכאות

לקצבת תלויים (חודשית) זכאית אלמנה שיש עמה ילד או שמלאו לה 40 שנה או שאינה מסוגלת לכלכל את עצמה, וכן אלמן שיש עמו ילד או שאינו מסוגל לכלכל את עצמו או שהכנסתו אינה עולה על 4,735 ש"ח לחודש (ביוני 2011).

סכום הגמלה

סכום גמלת התלויים הוא יחסי להכנסתו של המבוטח לפני שנפטר, והוא מחושב באחוזים מקצבת הנכות מעבודה, המשולמת לבעל דרגת נכות מעבודה של 100%.

מקבלת/קצבת תלויים חודשית, שהכנסתו/ה נמוכה, רשאים לתבוע השלמת הכנסה (על פי חוק הבטחת הכנסה). את התביעה יש להגיש למחלקת הבטחת הכנסה בסניף המוסד לביטוח לאומי שבמקום המגורים.

קצבת תלויים באחוזים מקצבת נכות מלאה מעבודה	
אלמנה	60%
אלמן/ה + ילד אחד	80%. מתוכם 20% תוספת בעבור ילד
אלמן/ה + 2 ילדים	90%. מתוכם 30% תוספת בעבור הילדים
אלמן/ה + 3 ילדים ויותר	100%. מתוכם 40% תוספת בעבור הילדים

מענק תלויים

למענק חד-פעמי בסכום של 36 קצבאות - זכאית אלמנה שלא מלאו לה 40 שנה, ואין עמה ילדים, או אלמנה, שפקעה זכאותה לקצבה עקב נישואין, וכן אלמן שהיה זכאי לקצבת תלויים וזכאותו לקצבה פקעה עקב נישואין.

מענק נישואין

אלמן או אלמנה שנישאו, זכותם לקצבת תלויים פוקעת ומשולם להם מענק חד-פעמי בסכום של 36 קצבאות חודשיות (ידועים בציבור נחשבים כנישואים).

המענק משולם בשני שיעורים:

- האחד לאחר יום הנישואין (18 קצבאות).
 - השני בתום שנתיים מיום הנישואין (18 קצבאות).
- הילדים הזכאים ימשיכו לקבל קצבה, למרות נישואי האלמן או האלמנה.

אלמן/ה שקיבלו מענק נישואין כשנישאו בשנית, ואחר כך התגרשו, או התאלמנו שוב בתוך 10 שנים מנישואיהם, תשולם להם מחדש הקצבה החודשית, החל ביום שחדלו להיות נשואים.

לאלמן תשולם הקצבה מחדש רק בתנאי שיש עמו ילדים או אינו מסוגל לכלכל את עצמו והכנסתו אינה עולה על סכום, שקבוע בחוק.

קצבת תלויים לילדים

בדרך כלל משולמת קצבת התלויים בעד ילד שזכאי לה כתוספת לקצבת התלויים של הורה, אך במקרים הבאים משולמת קצבת התלויים בעבור ילדים הזכאים בזכות עצמם:

- הילדים נותרו יתומים מאב ומאם.
- הילדים לא נמצאים עם ההורה הזכאי/ת לקצבת התלויים.
- הורה הילדים אינו זכאי/ת לקצבת תלויים (כגון מי שהייתה גרושתו של המבוטח בעת הפטירה), או בחר/ה לקבל קצבה אחרת (נכות כללית לדוגמה).
- הורה הילדים חזר/ה ונישא/ה, ואינו/ה זכאי/ת לקבל קצבת תלויים חודשית.

שיעור קצבת התלויים החודשית לילדים

שיעור הקצבה באחוזים מקצבת נכות מלאה מעבודה	
60%	ילד אחד
80%	2 ילדים
90%	3 ילדים
100%	4 ילדים

דמי מחיה לילדים

אלמן/ה המקבלים קצבת תלויים זכאים גם לדמי מחיה בעבור כל אחד מילדיהם בני 20-14 שנה, שסיימו 8 שנות לימוד חובה, ועיקר זמנם מוקדש ללימודים על-יסודיים או להכשרה מקצועית.

תשלום דמי המחיה לילדים מותנה בהכנסותיהם (שלא מעבודה) והכנסות ההורה המקבל/ת בעדם את הקצבה.
סכום דמי המחיה ביוני 2010 - 727 ש"ח.

תקופת התשלום

דמי המחיה משולמים מדי חודש ולכל היותר בעד 4 שנים. במקרים מסוימים רשאי פקיד התביעות להאריך את תקופת התשלום בעוד 10 חודשים.

מענק בר מצווה

משולם בעד ילדה בהגיעה לגיל 12 שנים, ובעד ילד בהגיעו לגיל 13 שנים. שיעור המענק הוא 2/3 מהשכר הממוצע במשך (בינואר 2011 - 5,507 ש"ח).

מענק פטירה

אם נפטר/ת מקבל/ת קצבת התלויים, ישולם לבן/בת הזוג, ובאין בן זוג - לילדו (כמוגדר בפרק זה) מענק פטירה חד-פעמי בסך 8,260 ש"ח (בינואר 2011).
אם נפטר נכה עבודה, אלמנתו תהיה זכאית לקצבת תלויים, גם לתשלום **מענק חד פעמי**.

מענק פטירה מוגדל

נפטר נכה עבודה ואלמנתו אינה זכאית בגינו לקצבת תלויים, ייתכן ותהיה זכאית לתשלום מענק פטירה מוגדל.

כפל גמלאות

מקבלי קצבת התלויים (אלמן או אלמנה עם ילדים) אינם רשאים לקבל באותה עת קצבה אחרת מהמוסד לביטוח לאומי, חוץ מקצבת ילדים:

- מקבלי קצבת תלויים, הזכאים לקצבה אחרת, כגון קצבת נכות כללית, יבחרו באחת מהקצבאות.
- מקבלי קצבת תלויים, הזכאים עקב אותו מאורע גם לקצבת שאירים, יכולים לבחור באחת הגמלאות. אם בחרו בקצבת תלויים, לא יפחת שיעורה משיעור קצבת השאירים שהייתה מגיעה להם.
- מי שזכאים לקצבת תלויים ונעשו זכאים גם לקצבת זקנה (כולל עקרת בית), ישלם להם הביטוח הלאומי קצבת תלויים ומחצית קצבת הזקנה או קצבת הזקנה ומחצית קצבת התלויים, הכל לפי הסכום הגבוה יותר.

הכשרה מקצועית לאלמן/ה, דמי מחיה לאלמן/ה

אלמן או אלמנה המקבלים קצבת תלויים מעבודה, זכאים להכשרה מקצועית ודמי מחיה באמצעות שירותי השיקום של המוסד.

פרטים נוספים בנושא הכשרה מקצועית ודמי מחיה ניתן למצוא בפרק "שיקום מקצועי" בעמ' 25.

לתשומת לבך,

המוסד לביטוח לאומי רשאי לתת הענקה מטעמי צדק בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות, למי שתביעתם לגמלת תלויים נדחתה, אם הנפטר לא מילא חובת רישום כעצמאי במוסד או אם פיגר בתשלום דמי ביטוח.

ביטוח שאירים מזכה בגמלה אלמנה, אלמן וילדים של תושב ישראל שנפטר והיה מבוטח בביטוח זקנה ושאירים פרק זמן הנדרש בחוק ושילם דמי ביטוח כחוק, חוץ מפטירה עקב מלחמה או פעולת איבה.

גמלת שאירים

מי זכאי לגמלת שאירים?

אלמן

מי שהיה נשוי לנפטרת ולא היה נפרד ממנה יותר מ-3 שנים וחי איתה בשנה אחרונה שלפני הפטירה, או ידוע בציבור שלה בשעת פטירתה, הנשוי לה שנה אחת לפחות (חצי שנה - לבן 55 ומעלה), אם יש עמו ילד של המנוחה או אם הוא עומד במבחן הכנסות.

אלמנה

אשתו של הנפטר ולא היתה נפרדת ממנו יותר מ-3 שנים או קיבלה מזונות או תוספת בקצבת המנוח, או ידועה בציבור שלו בשעת פטירתו, אם היא נשואה לו שנה אחת לפחות (חצי שנה - לבת 55 ומעלה) או אם ילדה לו ילד.

ילד (יתום)

יתום הוא ילדו של הנפטר בשעת פטירתו (גם ילד חורג, ילד מאומץ או נכד, שהנפטר בלבד הוא שפרנס אותו, חוץ מנער ונערה נשואים) שמתקיים בו אחד התנאים האלה:

- לא מלאו לו 18 שנים.
- לא מלאו לו 20 שנים, והוא מסיים את לימודיו במוסד חינוך על-יסודי או לומד להשלמת בחינות בגרות, או בעל לקות למידה במסגרת שהוכרה על-ידי המוסד לביטוח לאומי.

- לא מלאו לו 20 שנים, והוא שוחר במסגרת קדם צבאית של צה"ל (קד"ץ/טר"ץ - מסגרות שהוכרו לעניין זה).
 - לא מלאו לו 21 שנה והוא משרת בהתנדבות למטרה ציבורית עד 12 חודשים ושירותו הצבאי נדחה עקב ההתנדבות.
 - לא מלאו לו 24 שנים, והוא משרת שירות סדיר בצה"ל (תקופת הזכאות היא ל-36 חודשים).
 - לא מלאו לו 24 שנים, והוא משרת שירות לאומי בהתנדבות (במסגרות שהוכרו על-ידי המוסד לביטוח לאומי).
 - לא מלאו לו 24, שנים, והוא לומד בעתודה ושירותו הצבאי נדחה עקב לימודיו.
- (ללא הגבלת גיל - לחייל בשירות סדיר ששירת בהתנדבות למטרה ציבורית שנה אחת לפני גיל 21 ושירותו הצבאי נדחה עקב שנת ההתנדבות. תקופת הזכאות היא 36 חודשים בשירות סדיר).

תנאי הזכאות לגמלת שאירים

1. הנפטר היה מבוטח ותושב ישראל בעת פטירתו.

2. השלמת "תקופת אכשרה" - 12 חודשי ביטוח בסמוך לפני הפטירה; או 24 חודשי ביטוח ב-5 השנים האחרונות שלפני הפטירה; או 60 חודשי ביטוח ב-10 השנים האחרונות שלפני הפטירה; או 144 חודשי ביטוח; או 60 חודשי ביטוח בתנאי שמספר חודשי הביטוח אינו פחות ממספר חודשי אי-הביטוח.

פטורים מ"תקופת אכשרה": מבוטח שנפטר בתוך השנה הראשונה לעלייתו; מבוטח שנפטר לפני שמלאו לו 19 שנים; מבוטחת שנפטרה בתוך שנה מיום שהתגרשה או התאלמנה; מבוטח שעיקר פרנסת בת זוגו או ילדיו הייתה עליו; מבוטחת שהניחה אחריה ילד או מבוטחת שקיבלה קצבת נכות. (הזכאות היא רק עבור הילדים).

3. תשלום דמי ביטוח (למבוטחים לא שכירים ולאישה שאינה עקרת בית)

חוב של המבוטח בדמי ביטוח שולל את זכאות שאיריו לקצבה או מקטין את שיעור הקצבה (לפי סכום החוב וזמן הפיגור בתשלום).

סכומי הקצבה	
	סכומי קצבת השאירים בינואר 2011:
1,085 ש"ח	לאלמן/ה בגיל 40-50 בלי ילדים
1,444 ש"ח	לאלמן/ה בגיל 50 ומעלה בלי ילדים
2,121 ש"ח	לאלמן/ה עם ילד אחד
2,798 ש"ח	לאלמן/ה עם שני ילדים
677 ש"ח	לכל ילד נוסף
897 ש"ח	לילד ללא הורה זכאי או יתום משני הורים
2% מהקצבה בעד כל שנת ביטוח שלמעלה מ-10 שנות הביטוח הראשונות שהשלים הנפטר.	תוספת ותק

השלמת הכנסה

מקבל קצבת שאירים בעל הכנסה נמוכה, העומד במבחן הכנסות, זכאי לתוספת השלמת הכנסה. התוספת משלימה את הקצבה לכדי סכומי ההכנסה המינימאלית המובטחת.

סכומי קצבת השאירים עם השלמת הכנסה בינואר 2011 למי שלא מלאו 70 שנה	
2,645 ש"ח	לאלמן/ה בלי ילדים
4,196 ש"ח	לאלמן/ה עם ילד אחד
5,077 ש"ח	לאלמן/ה עם שני ילדים ויותר

תביעה לקצבת שאירים ולהשלמת הכנסה

יש להגיש בכתב, בטופס המתאים, לסניף המוסד לביטוח לאומי שבמקום המגורים. תביעה לקצבת שאירים על פי חוק הביטוח הלאומי יש להגיש לביטוח הלאומי לא יאוחר מ-12 חודשים לאחר יום הפטירה.

אם נפטר מי שקיבל קצבת זקנה או קצבת נכות, תשולם קצבת השאירים מ-1 בחודש שלאחר חודש הפטירה.

אם נפטר מי שלא קיבל קצבת זקנה או קצבת נכות, תשולם הקצבה כך:

- שאירים הזכאים להשלמת הכנסה, תשולם להם הקצבה מ-1 בחודש הפטירה.
- שאירים שאינם זכאים להשלמת הכנסה, תשולם להם הקצבה מ-1 בחודש הפטירה, אם הפטירה הייתה לפני 16 בחודש; ומ-1 בחודש שלאחר חודש הפטירה, אם הפטירה הייתה אחרי 15 בחודש.

אם הוגשה התביעה באיחור, עלול הזכאי לקבל את הקצבה רק בעד 12 חודשים למפרע. אפשר להוריד טופס תביעה מאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי www.btl.gov.il ולשלוח בדואר.

גמלה מיוחדת (שאירים)

משולמת לאלמנה ויתומים של תושב ישראל שלא היה מבוטח (מפני שעלה לארץ לראשונה לאחר גיל 60-62 בהתאם לתאריך לידתו). שיעורי הגמלה המיוחדת שווים לשיעורי קצבת השאירים שעל-פי חוק הביטוח הלאומי, אך לא תשולם תוספת ותק.

תנאי הזכאות לגמלה מיוחדת (שאירים)

אי-זכאות לקצבה לפי חוק הביטוח הלאומי, ועמידה במבחני הכנסות.

מענק שאירים

אלמנה שלא מלאו לה 40 שנים, ואין עמה ילד, זכאית למענק חד-פעמי בסכום של 36 קצבאות חודשיות, ואין היא זכאית לקצבה חודשית.

אלמן, שקיבל קצבת שאירים כאלמן שיש עמו ילד, ומאוחר יותר הילד אינו עונה על הגדרת ילד על-פי חוק הביטוח הלאומי, והכנסותיו של האלמן גבוהות, תופסק קצבת השאירים, והאלמן יקבל מענק שאירים בסכום 36 קצבאות חודשיות. בתנאים מסוימים אלמן יכול להיות זכאי לקצבת שאירים, כאשר הכנסותיו יפחתו.

מענק נישואין

לאלמן/ה, המקבל/ת קצבת שאירים, שנישא/ה - מענק חד-פעמי בסכום של 36 קצבאות חודשיות. המענק משולם בשני שיעורים: האחד לאחר יום הנישואין, והשני בתום שנתיים מיום הנישואין (הזכאות לקצבת שאירים פוקעת).

בתנאים מסוימים אלמנה יכולה להמשיך לקבל את קצבת השאירים. אלמן/נה, שנישא והחלו בהליכי גירושין תוך 10 שנים מיום שנישאו, עשויים לקבל את קצבת השאירים מיום הגירושין.

דמי מחיה ליתומים

לילד יתום שעיקר זמנו מוקדש ללימודים על-יסודיים או להכשרה מקצועית, לפי מבחן הכנסות של ההורה.

סכום דמי המחיה בינואר 2011 - 537 ש"ח לילד הנמצא עם אלמן/ה שזכאי/ת לקבל תוספת לקצבת השאירים בעד הילד; 743 ש"ח לילד שאין אלמן/ה שזכאי/ת לקבל בעדו או בעד אחיו תוספת לקצבת השאירים.

מענק בר-מצווה

ליתום בן 13 וליתומה בת 12.

סכום המענק בינואר 2011 - 5,507 ש"ח.

יתום משני הורים, המקבל שתי קצבאות שאירים, זכאי מכוח כל הורה למענק.

מענק פטירה

אם נפטר מי שקיבל אחת מהקצבאות האלה: זקנה, שאירים, נכות כללית או נפגעי עבודה, ישולם מענק חד-פעמי למי שהיה בן זוגו בשעת פטירתו, ובאין בן זוג - לילדו (ראה הגדרת ילד בעמוד 37). סכום המענק לחודש ינואר 2011 - 8,260 ש"ח.

דמי קבורה

משולמים במישרין לחברה קדישא לכיסוי כל הוצאות הקבורה.

שוהה בחו"ל

זכאי לקצבת שאירים, ששוהה בחו"ל תקופה שעולה על 3 חודשים (לפני 1.8.09 התקופה הייתה 6 חודשים), תופסק קצבת השאירים או שתשולם הקצבה לפי תנאים שנקבעו להמשך תשלום קצבה למי שנמצא בחו"ל.

תגמולים למשפחת הנספים בפעולות איבה

על-פי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה תש"ל-1970, נפגעי פעולות איבה ומשפחות הנספים בפעולות איבה זכאים לתגמולים, לשיקום, למענקים ולהטבות.

מי מוכר כנפגע בפעולת איבה?

- אזרחים או תושבי ישראל, שנפגעו בפעולת איבה בישראל ומחוצה לה.
- מי שנכנסו לישראל כחוק ונפגעו בפעולת איבה בישראל.
- תושבי חוץ שנפגעו בפעולות איבה בחו"ל תוך כדי ועקב עבודתם אצל מעביד ישראלי.
- תושבי השטחים שבידם תעודת זהות ישראלית, ונפגעו בתחום הקו הירוק.
- תושבי השטחים, שבידם היתר כניסה לתחום הקו הירוק ממפקד כוחות הצבא בשטח, ונפגעו בתחום הקו הירוק.
- אזרח ישראל שנפגע מחוץ לישראל בפעולות איבה, ולא חלפה שנה מהמועד שבו חדל להיות תושב ישראל.

תגמול תלויים חודשי

מי זכאי לתגמול?

- אלמן, אלמנה ויתומים.
 - ידועה בציבור של נספה בפעולת איבה (תיחשב כאלמנת הנספה לעניין הזכויות).
 - גרושתו של נספה בפעולת איבה - שלא נישאה בשנית, זכאית לתגמול, אם עומדת בתנאים הבאים:
1. הייתה במות הנספה בת 40 שנה או יותר, או היא אם לילדו של הנספה.
 2. הנספה היה חייב במזונותיה, על-פי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך, או על-פי הסכם בכתב.

שיעור התגמול

שיעור התגמול נקבע על פי גיל האלמן/ה, ואם יש עמם ילדים - גם על-פי גיל הילדים ומספר הילדים. סכום התגמול מחושב באחוזים ממשכורתם של עובדי מדינה בדרגה 19 בדירוג המנהלי, ומתוספות אליו הטבות סוציאליות. אלמנה תקבל תוספת עבור היתומים עד הגיעם לגיל 21.

אלמן/ה שנישא/ה

בהתאם לתיקון סעיף 7 לחוק משפחות חיילים שנספו, החל מ-1/3/2010 אלמן או אלמנה שהוכרו כאלמן/ת איבה ומקבלים תגמול על פי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, ימשיכו לקבל את התגמול המגיע להם, לרבות הטבות, גם אם נישאו מחדש.

כפל גמלאות

מי שזכאים לקצבת תלויים בנפגעי איבה וגם לקצבת תלויים בנפגעי עבודה או לקצבת שאירים עקב אותו אירוע, לא יוכלו לקבל את שתי הקצבאות באותה עת, ועליהם לבחור באחת מן הקצבאות.

הכשרה מקצועית

מידע על הכשרה מקצועית לבן/בת הזוג של נספים בפעולות איבה, ראה/י בפרק "שיקום מקצועי" בעמ' 25.

תשלום הוצאות טיפול במוסד רפואי או חינוכי לילד

המוסד לביטוח לאומי ישלם במקרים מסוימים לילד הזקוק לטיפול במוסד רפואי או חינוכי או להשגחה במעון פרטי, את הוצאות הטיפול או ההשגחה, במקום התגמול שהוא זכאי לו. הדבר ייקבע ל-ידי מחלקת השיקום בהתייעצות עם רופא המוסד.

תגמול לילד שחי בנפרד מההורה

ילד מתחת לגיל 21, החי בדירה נפרדת מההורה, זכאי לתגמול עד שימלאו לו 21 שנים. עם קבלת התגמול, יפסיק ההורה (אלמן/ה) לקבל את התוספת בעבור הילד.

מענקים והטבות לבן/בת זוג, ילדים והורה שכול

- מענק להוצאות אבל - גם לבן/בת הזוג וגם להורה שכול
- מענק מיוחד לסידור משק בית לבן/בת הזוג בעת ההתאלמנות

- מענק להוצאות קבורה
- הסעות לאזכרות בבית העלמין
- הבאת משפחה שכולה מחו"ל
- הנצחה
- השתתפות בהקמת מצבה להורים שכולים שנפטרו
- השתתפות ברכישת חלקת קבר ליד בעל/אישה, שנפטרו בפעולות איבה
- מענק הבראה לבן/בת הזוג ולהורה שכול (יחיד/ה)
- השתתפות בתשלום עבור עזרה בפעולות היום-יום עקב מגבלה רפואית לבן/בת הזוג
- מענק השתתפות להוצאות לימודים בבית ספר על יסודי
- הכשרה מקצועית והשכלה גבוהה
- עזרה ברכישת רכב
- מענק דמי ניידות ליתום משני הוריו
- השתתפות בדמי ביטוח בריאות
- טיפול רפואי
- הלוואות ומענקים לדיור
- מענק מיוחד לבן/בת הזוג שילדיהם נישאו
- מענק דיור ומענק נישואין לילדים עד גיל 30
- מענק לימודים אקדמיים ליתומים ואחי הנספים
- מענק בר מצווה לילדים
- פטור מאגרת טלוויזיה
- הנחה במס רכישה (מס שבח מקרקעין)
- פטור מאגרת העברת מקרקעין (טאבו)
- הנחה בתשלום ארנונה
- השתתפות בהוצאות התקנת מכשיר טלפון ובדמי השימוש בו
- תשלום למוסד רפואי או לבית אבות
- פטור מאגרת רישום ירושה

מידע נוסף ניתן לקבל בחוברת "תגמולים למשפחות הנספים בפעולות איבה", שאפשר להשיגה בכל סניפי הביטוח הלאומי ובאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי www.btl.gov.il

תגמול לילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה

התגמול ניתן לילדים של ההורה תושב ישראל, אשר חייו קופחו בידי בן זוג (בן זוג שהיה בעבר או בן זוג בהווה) עקב ביצוע פשע.

פרקליט המדינה יקבע אם קיים יסוד סביר להניח שחייו של ההורה קופחו בידי בן הזוג עקב ביצוע פשע. התגמול ניתן בעבור מקרים שאירעו לאחר 1.3.1994.

"ילד" בפרק זה על-פי הגדרתו בסעיף 1 ובסעיף 238 לחוק. ראה פרק "מילון מונחים" בעמ' 3.

תגמול זה ניתן נוסף על כל הזכויות של הילד מכוח חוק הביטוח הלאומי בגין קצבת ילדים וקצבת שאירים.

שיעור התגמול

התגמול מחושב על פי השכר הממוצע במשק.

סכום התגמול בינואר 2011	
3,738 ש"ח	בעבור ילד אחד
4,984 ש"ח	בעבור שני ילדים
5,607 ש"ח	בעבור שלושה ילדים
6,230 ש"ח	בעבור ארבעה ילדים או יותר

הגשת תביעה

כדי לקבל את התגמול, תוגש תביעה למוסד לביטוח לאומי על ידי המבוגר המטפל בילדים.

את התביעה יש להגיש לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים, למחלקת נפגעי עבודה, או ישירות למשרד הראשי בכתובת: שד' וייצמן 13, ירושלים. לתביעה יש לצרף מכתב משירותי הרווחה, הממליצים על אותו מבוגר כמקבל הגמלה עבור הילדים.

ניתן לצרף צו אפוסטרופוס, אך אין צורך להמתין לצו אם הוא טרם ניתן.

כמו כן יש לצרף אישור בנקאי עם פרטי חשבון הבנק שנפתח לילדים או אישור עם פרטי החשבון של האדם שיקבל עבורם את התגמול.

ילד שמלאו לו 18 שנה ועדיין עונה על הגדרת ילד, יגיש תביעה בעצמו ויצרף אישור בנקאי עם פרטי חשבון הבנק שלו.

חובת תשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות

על פי חוק הביטוח הלאומי כל תושבי ישראל בני 18 ומעלה (חוץ מנשים נשואות, עקרות בית שאינן עובדות אלא במשק ביתן) חייבים בתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות.

- אם את/ה עובד/ת שכיר/ה, מעבידך חייב לשלם את דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות בעבורך.
- אם את/ה עובד/ת עצמאי/ת, את/ה חייב/ת לשלם בעצמך את דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות.
- אם את/ה לא עובד/ת שכיר/ה ולא עובד/ת עצמאי/ת, את/ה חייב/ת לשלם בעצמך את דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח הבריאות.

אם את/ה רווק/ה, גרוש/ה, אלמן/ה, נפרד/ה, עגונה, עולה חדש/ה, ובהחזקתן ילד, וברצונך לברר את זכויותיך וחובותיך במוסד לביטוח לאומי, באפשרותך לפנות לפקיד הביטוח והגבייה בסניף הקרוב למקום מגוריך לקבלת המידע, ובאתר האינטרנט www.btl.gov.il.

לתשומת לבך,

תשלום דמי ביטוח כסדרם מקנה זכות לרוב קצבאות הביטוח הלאומי, ואי-תשלום דמי הביטוח יכול לגרום לשלילת זכאות לקבלת קצבה.

פטורים מתשלום דמי ביטוח לאומי

- משפחות חד-הוריות שמקבלות קצבה מן הביטוח הלאומי או תגמול ממשרד הביטחון, או תגמול על-פי חוק נכי רדיפות הנאצים ממשרד האוצר, ואין להן הכנסות מעבודה או הכנסות אחרות, יהיו פטורות מתשלום דמי ביטוח.
- אלמנה ועקרת בית שמקבלות קצבת שאירים או קצבת תלויים, ואינן עובדות אלא במשק ביתן, מבוטחות בביטוח זקנה, והן פטורות מתשלום דמי ביטוח בעד עצמן.
- עגונה שאינה עובדת אלא במשק ביתה, אינה מבוטחת ואינה חייבת לשלם דמי ביטוח במשך שנתיים מיום שנעלמו עקבותיו של בן זוגה, כי בתקופה זו היא נחשבת

כ"עקרת בית" (אשה נשואה שאינה עובדת אלא במשק ביתה). רק לאחר תקופה זו נקבע מעמדה כ"עגונה" והיא נעשית מבוטחת, וחייבת לשלם דמי ביטוח בעד עצמה.

תשלום דמי ביטוח בריאות

על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כל תושבי ישראל חייבים להיות רשומים באחת מקופות החולים, וחייבים לשלם דמי ביטוח בריאות למוסד לביטוח לאומי.

כל מבוטח רשאי לבחור בכל קופת חולים. קופת החולים חייבת לקבל כל מבוטח בכל גיל ובכל מצב בריאותי, ולספק לו את שירותי הבריאות המוגדרים בחוק.

למקבלי קצבה מהביטוח הלאומי (לדוגמה אלמנה המקבלת קצבת תלויים בנפגעי עבודה או קצבת שאירים) מנוכים דמי ביטוח בריאות באופן אוטומטי מהקצבה, ובתנאי שאין להם הכנסה אחרת שממנה מנוכים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות.

פטורים מתשלום דמי ביטוח בריאות

- מגמלאות אלה אין מנוכים דמי ביטוח בריאות: קצבת נידות, קצבה לשירותים מיוחדים לנוכים קשים, גמלת סיעוד, גמלה לילד נכה, תגמולים לחסידי אומות העולם.
- עולים חדשים שאין להם הכנסה או שהכנסתם אינה עולה על 5% מהשכר הממוצע, פטורים מתשלום דמי ביטוח בריאות לתקופה של שנה מיום עלייתם.

משרדי ממשלה הנותנים הטבות וזכויות למשפחות חד-הוריות

משרד הרווחה

רח' קפלן 2, הקריה, ירושלים, טל' 02-6752311

מעונות יום, אימוץ ילדים, הכשרה מקצועית, שירות ייעוץ לאזרח (שי"ל), שירותי רווחה באמצעות המחלקה לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות: טיפול אישי ומשפחתי, פעילות קבוצתית בקהילה, פעילות קבוצתית בסדנאות מחוץ לקהילה, מרכזים למשפחות חד-הוריות.

משרד הבינוי והשיכון

קרית הממשלה, מזרח ירושלים, טל' 02-5847211

סיוע בדיוור ושיכון למשפחות חד-הוריות "חסרות דירה" ולא להשאלה שאינן חסרות דירה, השתתפות בתשלום בשכר דירה לחסרי דירה, דירות בשכירות מסובסדות, סיוע לרוכשי דירות חדשות.

משרד החינוך

רח' דבורה הנביאה 22, ירושלים, אגף פניות הציבור, טל' 02-5602711/2

הוראות מיוחדות בדבר קשרים בין בית הספר להורים החיים בנפרד.

משרד הביטחון

הקריה, ת"א, טל' 03-7380225.

אגף משפחות והנצחה. סיוע למשפחות שכולות.

ארגונים ועמותות המסייעים למשפחות חד-הוריות

נעמת - המרכז לזכויות האישה והמשפחה

המלך ג'ורג' 37 תל-אביב

בימים א, ג, ה, בשעות 15:00-9:00

בימים ב, ד, בשעות 18:00-9:00, טל' 03-5254422

ויצו ישראל

"אגף לרווחת המשפחה" טיפול במשפחות חד-הוריות

שד' דוד המלך 38, תל-אביב, טל' 03-6923836

קו חירום ארצי למניעת אלימות במשפחה ולמען ילדים בסיכון

(בשיתוף עם משרד הרווחה) - 1-800-220-000

שדולת הנשים בישראל

רח' הבונים 9 רמת-גן 52136, טל' 03-6123990

חשוב,

משפחה חד-הורית המקבלת מהביטוח הלאומי אחת מהקצבאות הבאות, תהיה זכאית להטבות וזכויות ממשרדי ממשלה ורשויות ציבוריות שונים:

קצבת שאירים, קצבת נכות כללית, גמלה לילד נכה, קצבה לשירותים מיוחדים, דמי פגיעה, קצבת נכות מעבודה, גמלה להבטחת הכנסה, דמי מזונות, תגמולים לאסירי ציון או תגמולים לפגעי איבה.

אם המוסד לביטוח לאומי דחה את תביעתך, אתה/את רשאי/ת לפנות לבית הדין האזורי לעבודה ולהגיש תביעה נגד ההחלטה.

את הערעור יש להגיש בתוך 12 חודשים מהיום שנמסרה לך החלטת המוסד.

בתי הדין האזוריים לעבודה			
טלפון	מיקוד	כתובת	
02-6546444	95483	רח' בית הדפוס 20	ירושלים
03-5128222	66532	רח' שוקן 25	תל אביב
04-8698000	33095	רח' פלי"ם 12 היכל המשפט	חיפה
04-6087777	16000	קריית יצחק רבין היכל המשפט	נצרת עילית
08-6470444	84102	רח' התקווה 5, היכל המשפט	באר שבע

על החלטה של בית הדין האזורי אפשר לערער בפני בית הדין הארצי, בירושלים.

בית הדין הארצי לערעורים		
02-6593333	רח' קרן היסוד 20	ירושלים

סיוע משפטי

אם החלטת לערער על החלטת המוסד לביטוח לאומי לפני בית דין לעבודה כאמור, אתה רשאי לבקש סיוע משפטי חינם מלשכות הסיוע המשפטי שעל יד משרד המשפטים. את הבקשה עליך להגיש בטופס מיוחד ללשכת הסיוע המשפטי שבאזור מגוריך.

הלשכות לסיוע משפטי			
מחוז	כתובת	מיקוד	טלפון
ירושלים	רח הסורג 1 בית מצפה	94145	02-6211333
תל אביב והמרכז	הנרייטה סולד 4		03-6932777
חיפה והצפון	שד' פלי"ם 15 א' קריית הממשלה		04-8633666
באר שבע	שד' שזר 33 ת"ד (בית נועם)	84200	08-6404526
נצרת	רח' תאופיק זייד בניין ופא סנטר, קומה 5	16160	04-6459444

הלשכה בירושלים משרתת גם את תושבי אשקלון, קרית גת, אשדוד ואילת.

סניפים ראשיים וסניפי משנה

חיפה / סניף ראשי שד' פלי"ם 8	ירושלים המשרד הראשי שד' וייצמן 13, ירושלים
טבריה / סניף ראשי רח' זכי אל חדוף 1	אילת / סניף משנה רח' מדין 12
יפו / סניף ראשי רח' התקומה 30	אשדוד / סניף ראשי רח' הבנים 14
ירושלים / סניף ראשי רח' שמעון בן שטח 4	אשקלון / סניף ראשי רח' הנשיא 101
כפר סבא / סניף ראשי דרך השרון 12, מרכז שרונה	באר שבע / סניף ראשי רח' וולפסון 6
כרמיאל / סניף ראשי רח' נשיאי ישראל 11	בית שמש / סניף משנה רח' הנשיא 8
מגדל העמק / סניף משנה רח' ניצנים 45	בני-ברק / סניף ראשי רח' אהרונוביץ 12
מזרח ירושלים / סניף משנה רח' אבן בטוטא 5	בת ים / סניף משנה רח' ז'בוטינסקי 2
מרר / סניף משנה ת"ד 484 מיקוד 14930	דימונה / סניף משנה רח' ז'בוטינסקי 1
נהריה / סניף ראשי שד' וייצמן 62	הרצליה / סניף משנה רח' בן גוריון 22
נצרת / סניף ראשי רח' המחצבות 3	חדרה / סניף ראשי רח' הלל יפה 7
נצרת עלית / סניף משנה רח' עמל 1	חולון / סניף ראשי רח' פנחס לבון 26, פינת ברקת

נקודות השירות

אום אל פאחם, אופקים, אור יהודה, אור עקיבא, אלעד, אריאל, בית אל, בית שאן, ביתר עלית, זכרון יעקב, חצור הגלילית, טירת הכרמל, יבנה, יהוד, יקנעם, ירוחם, ירכא, מודיעין, מודיעין עילית, מכבים-רעות, מעלה אדומים, מעלה אפרים, מעלות-תרשיחא, מצפה רמון, נתיבות, עוספייה-עיר הכרמל, עופרה, עלי, עמנואל, ערד, פרדס חנה, קצרין, קרית ארבע, קרית אתא, קרני שומרון, ראש העין, רהט.

סניפים ראשיים וסניפי משנה

קריית / סניף ראשי אח"י אילת 50, קריית חיים	נתניה / סניף ראשי רח' הרצל 8	
ראשון לציון / סניף ראשי רח' ישראל גלילי 7	עכו / סניף משנה רח' גבורי סיני 4	
רחובות / סניף ראשי רח' רמז 64, פינת רח' פינס	עפולה / סניף ראשי רח' מנחם 1	
רמלה / סניף ראשי רח' דני מס 11	פתח תקוה / סניף ראשי רח' רוטשילד 72	
רמת גן / סניף ראשי רח' החשמונאים 15	צפת / סניף משנה רח' הפלמ"ח 100	
שדרות / סניף משנה רח' בן יהודה 21	קרית גת / סניף משנה שד' העצמאות 64	
שפרעם / סניף משנה רח' 2/304	קרית מלאכי / סניף משנה רח' רש"י 1	
תל אביב / סניף ראשי רח' יצחק שדה 17	קרית שמונה / סניף משנה רח' תל חי (בניין המשביר לצרכן)	
הסניפים פתוחים לקהל		
בשעות 12:30-8:00	ימים א', ג', ה'	כלל הסניפים
בשעות 17:00-15:00	בימים ב', ד'	
	סגור ביום א',	סניף נצרת
בשעות 12:30-8:00	פתוח בימים ב', ג', ה'	
	אין קבלת קהל אחה"צ בימים ב', ד'	סניף תל אביב
בשעות 14:30-8:30	בימים א', ג',	באר שבע ודימונה
בשעות 17:00-15:00	בימים ב', ד'	

נקודות השירות

נקודות השירות פתוחות לקהל

לבירור זמני קבלת הקהל בנקודות השירות, היכנסו לאתר האינטרנט של הביטוח הלאומי:
www.btl.gov.il / סניפים וערוצי שירות.

מוקד טלפוני *6050 או 1-222-6050

לרשותכם מוקד טלפוני ארצי באמצעותו ניתן לקבל מידע כללי על המוסד לביטוח לאומי, מידע אישי על קבלת קצבאות ותשלום דמי ביטוח, להזמין אישורים, טפסים וחוברות הסברה.

לקבלת השירות עליך להצטייד במספר תעודת זהות ובקוד סודי.

השירות ניתן בימים א-ה בין השעות 8:00-17:00 בשפות: עברית, ערבית, רוסית ואמהרית.

לאחר שעות הפעילות יינתן מענה טלפוני ממוחשב עם הקשת מספר זהות וקוד סודי.

מוקד טלפוני ממוחשב לתשלום חובות בכרטיס אשראי

מס' הטלפון במוקד: 08-6509911

זמני השירות

ימים א'-ד' בין השעות 6:00-3:30 לפנות בוקר

יום ה' בין השעות 6:00-18:30

יום ו' בין השעות 6:00-14:30

אגף פניות הציבור

לתלונות והצעות לשיפור ניתן לפנות לאגף פניות הציבור:

שד' ויצמן 13 ירושלים, 91909

טל' 02-6709070, בימים א-ה בשעות 8:00-15:00

פקס 02-6525038

www.btl.gov.il אתר אינטרנט

באתר המוסד לביטוח לאומי, תוכלו למצוא מידע אישי וכללי בנושאי תשלום קצבאות, ביטוח וגבייה, קרנות המוסד ועדכונים שוטפים.

בנוסף, תוכלו לבצע תשלומים לביטוח הלאומי, להוריד טפסים ולהזמין אישורים, וכן לפנות בשאלות ובירורים אישיים לסניף שלך או למוקד הטלפוני, באמצעות טופס מאובטח.

חדש באתר האינטרנט - שירות אישי הסניף הפרטי שלך באתר הביטוח הלאומי

באתר שירות אישי של המוסד לביטוח לאומי תוכל לקבל מידע אישי על תשלומי קצבאות, להתעדכן על מצב חשבונך ולהדפיס אישורים, כל זאת תוך הקפדה מלאה על פרטיותך.

להצטרפות לשירות יש לפנות לסניף הביטוח הלאומי, ולקבל סיסמה לאתר "שירות אישי".

חוברת זו מסבירה את תנאי הזכאות **לגמלאות למשפחה חד הורית**. דברי ההסבר המובאים כאן כלליים, ואין לראות בהם נוסח מלא ומוסמך של החוק. כל האמור בלשון זכר מכון גם לנשים.

לידיעתך: בחוק ובתקנות שעל־פיהם משלם הביטוח הלאומי **גמלאות למשפחה חד הורית**, חלים שינויים מעת לעת. לפיכך בבואך לממש את זכויותיך, נא ברר את הזכויות במוקד הטלפוני של הביטוח הלאומי או באתר האינטרנט.

בהוצאת המוסד לביטוח לאומי

הסברה ויחסי ציבור
סימן החוברת ח"ה 3
ירושלים, אדר א' התשע"א, פברואר 2011

הפקה: לשכת הפרסום הממשלתית
עיצוב ועימוד: תמנע בינימוב אש

צילום: שרה גולד

המידע באדיבות אתר צמח השדה / www.wildflowers.co.il